

Verslag roofvogelstand in de AWD in 2019

Tijdens onze jaarlijkse inventarisaties van roofvogels worden de afgelopen jaren regelmatig Torenvalken tijdens het broedseizoen waargenomen. Voornamelijk in het zuidelijke deel van het duin. We vermoeden dat deze valken net buiten het duin broeden, dat het niet broedende dieren zijn of dat het broedsel al is misgegaan.

Onze inspecties van (oude) kraaiennesten leverden namelijk niets op en nestkasten voor Torenvalken ontbreken in de AWD. Ook zijn, vooral in mei, boven de natte gedeelten van het duin vaak Boomvalken te zien. Broedgevallen van deze soort zijn evenmin waarschijnlijk sinds de komst van de Havik. Ze broeden waarschijnlijk nog wel in de omgeving van het duin, waar minder Haviken zitten. Ook in augustus zie je vaak uitgevlogen Boomvalken boven de kanalen jagen. Echter niet meer de grote aantallen uit de tijd dat de Boomvalk nog in het duin broedde. Wel opvallend was de vondst van een poot van een volwassen Boomvalk op een nest van de Buizerd op 16 juni. Normaal is een Boomvalk veel te snel voor een Buizerd. Ook dit jaar vonden we weer een aantal roofvogels die door boommarters gepakt waren. Dit betrof 4 Sperwers, 1 Buizerd en een nest van een Havik dat leeggeroofd werd. Wat de andere soorten betreft, daarvan staan de resultaten in tabel 1. Zij worden afzonderlijk in de volgende paragrafen besproken.

Bosuil

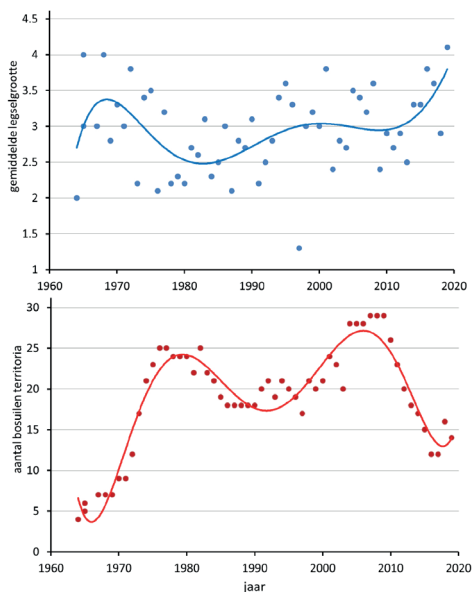
In het broedseizoen 2018/2019 werden er 21 volwassen Bosuilen gevangen: 14 vrouwtjes en 7 mannetjes. Slechts 3 daarvan zijn oorspronkelijk in het duin geboren. Voor de meeste Bosuilen was 2019 een gunstig broedseizoen. In de voedselresten die we in braakballen en nestkasten aantroffen werd een hoog percentage bosmuizen aangetroffen. 58 % van het totaalgewicht van hun dieet bestond dit jaar uit bosmuizen. Ter vergelijking: in 2018 was dat slechts 18%. Veel bosmuizen in het voedsel betekent meestal grote legfels. In 10 van de 14 bezette territoria werden eieren gelegd, waaronder maar liefst 3 legfels met 5 eieren. De gemiddelde legfelgrootte bedroeg dan ook 4,1 ei/nest. Dit was het hoogste gemiddelde sinds aanvang van onze studie. Een nest mislukte, maar in de overige nesten werden in totaal 29 jongen groot gebracht.

Tijdens de kolonisatie van de Bosuil in de AWD werden het eerst de binnenduimbossen bezet. Deze bossen zijn de optimale biotoop voor de Bosuil. Eikels

Tabel 1: De aantallen territoria, broedgevallen en broedsucces van de uilen en roofvogels van de AWD in 2019

Soort:	# territoria	# nesten	# succesvolle nesten	# geringde jongen
Bosuil	14	10	9	29
Buizerd	20	14	12	22
Havik	8	8	7	17
Sperwer	1	1	1	5
Wespendief	1	1	1	0

en beukenootjes zijn daar volop aanwezig en een belangrijke voedselbron voor de bosmuis, die op zijn beurt de belangrijkste voedselbron van de Bosuil is. Met de toename van het aantal paren werden ook minder gunstige landschappen bezet. Hier zijn legselgrootte en broedresultaten minder als in het binnenduin waardoor de gemiddelde legselgrootte van de populatie daalde (Fig. 1). Nu de laatste jaren de populatie daalt zien we het omgekeerde. De marginale territoria worden verlaten en alleen de paren in het binnenduin overleven met als gevolg dat de gemiddelde legselgrootte nu weer hoger ligt.

FIGUUR 1: De gemiddelde legselgrootte (boven) en het aantal territoria (onder) van de Bosuil in de AWD over de jaren.

Buizerd

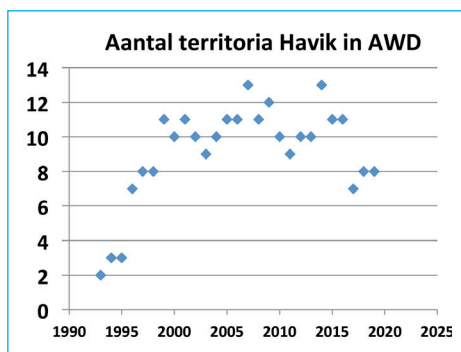
In totaal werden 20 territoria van de Buizerd vastgesteld. Er werden 14 nesten gevonden en in 12 nesten kwamen 25 jongen groot. Het konijn blijft de meest aangetroffen prooi op de nesten van de Buizerds. Waarschijnlijk geeft

dit geen reeel beeld van zijn menu, omdat van een kikker of muis vrijwel geen resten op het nest achterblijven. Opmerkelijk is dat ieder jaar ongeveer een derde van de aanwezige paren niet broedt. Dit in tegenstelling tot de Havik, waarvan vrijwel alle aanwezige paren ook tot broeden komen.

Havik

Met 8 territoria was de Havik even talrijk als vorig jaar. De legselgrootte was 3,0 ei ($n=8$). Het nest in het Haasveld werd door mensen verstoord. Dit gebeurde vroeger nooit, doordat er een hek om de aanplant stond. Het hek is verwijderd en er is een pad aangelegd waardoor er nu veel verstoring is. In 7 nesten weden 17 jongen geringd, maar één nest werd daarna geplunderd door een boommarter.

Het aantal territoria van de Havik vertoont een dalende trend. Ook elders in Nederland is het aantal paren sterk gedaald.

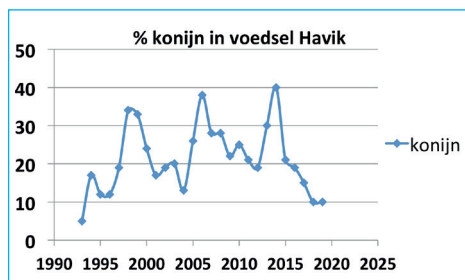

Deze daling heeft mogelijk te maken met de sterke afname van het konijn in het duin dat zich alleen nog weet te handhaven in het meest westelijke deel. In de eerste jaren na de vestiging van de Havik in de AWD waren Eksters en Kauwen een heel belangrijke voedselbron. Nadat de populaties van deze twee soorten waren gereduceerd werd

HAVIK MET KONIJN IN POTEN Telpost Berkheide, Wassenaar, 15 mei 2019. Foto: René van Rossum

het konijn belangrijker. Het aandeel Gaaien en duiven (post- en Houtduiven) blijft vrij constant, maar het aandeel diverse vogels neemt nu toe.

Sperwer

De Sperwer in het Rozenwater had dit keer zijn nest vlak naast een druk belopen pad gebouwd. Gelukkig ging het goed en vlogen 5 jongen uit.

Wespendief

Dit jaar was slechts 1 paar Wespendieven aanwezig. Het nest van het paar in

het Kamperfoeliebos was dit jaar ingepikt door een Buizerd. De laatste was echter niet succesvol, omdat het enige jong van het nest werd geroofd door de Havik, die 100 meter zuidelijker broedde. De Wespendief broedde dit jaar op ongeveer 150 m van de plek waar het paar in 2018 broedde. Ze legden 2 eieren en brachten 2 jongen groot. De boom was echter onbeklimbaar. Zodat de jongen niet geringd konden worden.

Ransuil

Op 30 oktober werd op de vinkenbaan een volwassen Ransuil gevangen. Broeden werd niet vastgesteld en we vermoeden dat dit een zwervende vogel betrof.

■ Henkjan Koning & Fred Koning